

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. № 636

Дата: 06.07.2022 г.

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ
НА НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ
НА ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ
НА ПЪРВА И ВТОРА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВНИЯ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

по съвместно тълкувателно дело № 3/2022г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

С разпореждане от 05.05.2022г. на Председателите на ВКС и ВАС е образувано смесено тълкувателно дело №3 от 2022г. по описа на Общото събрание на съдиите от Наказателна колегия на ВКС и Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегия на ВАС за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос, по който е констатирана противоречива практика на състави на районните и административни съдилища, а именно:

„Наказва ли се с предвиденото в чл. 175, ал. 3 от Закона за движението по пътищата наказание водач, който управлява моторно

превозно средство, чиято регистрация е служебно прекратена по реда на чл. 143, ал. 10 от Закона за движението по пътищата, без за това да е уведомен собственикът на моторното превозно средство?“

На основание чл. 129, ал. 4 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) излагам на вниманието Ви становището на Висшия адвокатски съвет по поставения за тълкуване въпрос.

1. Противоречива практика, мотивирала предложението за тълкувателно решение:

По въпроса е налице противоречива съдебна практика на състави както на районните, така и на административните съдилища, действащи като касационна инстанция.

В една част от съдебните актове се приема, че разпоредбата на чл. 143, ал. 10, изречение първо от ЗДВП не урежда правно задължение на заинтересованото лице, само да следи за това дали е извършено служебно прекратяване на регистрацията на автомобила или не, а е задължение на надлежните органи да уведомят собственика на пътното превозно средство за прекратяването на регистрацията. Тези съдебни състави застъпват становището, че когато собственикът на МПС не е бил уведомяван от КАТ за това, че е прекратена служебно регистрацията на автомобила му, то следователно администрацията не е изпълнила своето задължение по чл. 143, ал. 10, изр. първо, предл. последно от ЗДВП. С оглед на това, собственикът не би могъл да знае за прекратената регистрация – съответно, при неуведомяване, липсва субективна съставомерност на деянието по чл. 175, ал. 3 от ЗДВП.

В друга част от решенията си районните и административните съдилища изразяват противоположно становище, а именно, че регистрацията на МПС се прекратява по силата на закона, при достигане на информация от Гаранционния фонд до съответното териториално поделение на ОДМВР за това, че застраховката „Гражданска отговорност“ не е сключена (респективно е изтекла). В този смисъл, узнаването за прекратяването на регистрацията от страна на собственика не представлява елемент от фактическия състав на дерегистрацията. Счита се, че законодателят е предвидил задължение за административния орган да уведоми собственика на МПС за служебно прекратената регистрация, без законът да предвижда получаването на уведомлението, като предпоставка за дерегистрацията.

2. Становище по поставения въпрос:

Висшият адвокатски съвет намира за правилно първото становище, според което не се наказва с предвиденото в чл. 175, ал. 3 от Закона за движението по пътищата наказание водач, който управлява моторно превозно средство, чиято регистрация е служебно прекратена по реда на чл. 143, ал. 10 от Закона за движението по пътищата, без за това да е уведомен собственикът на моторното превозно средство.

Съображенията за това са следните:

На първо място е от особена важност да се направи разграничение между двата фактически състава в обхвата на чл. 175, ал. 3 и чл. 143, ал. 10, касаещи управлението на МПС без регистрация, които могат да бъдат:

- 1) Изначално нерегистрирано по ЗДвП МПС или такова с прекратена регистрация, при които случаи то **НЕ РАЗПОЛАГА** с регистрационни табели. Тази хипотеза, предвид високата степен на обществена опасност с неподлежащо на идентификация МПС да бъде извършено дори престъпление и деецът да се укрие, е криминализирана и в НК – чл. 345, ал. 1 и ал. 2.;
- 2) Дисциплиниращата мярка „служебно прекратяване на регистрацията“ на МПС, за което няма валидно сключена (респективно е изтекла) задължителната застраховка „Гражданска отговорност“. В този случай, моторното превозно средство **ПРИТЕЖАВА** регистрационни табели, тъй като прекратяването е само електронно и също така при сключване на нова валидна застраховка, регистрацията автоматично се подновява.

И макар и двете гореописани хипотези да имат идентични признаци с тези на административното нарушение, описано в чл. 175, ал. 3 предл. първо във вр. с чл. 140, ал. 1 от ЗДвП и да защитават сходни обществени отношения, то те имат и своите съществени отлики.

На второ място, разпоредбата на чл. 140, ал. 1 от ЗДвП регламентира изискване по пътищата, отворени за обществено ползване, да се допускат само моторни превозни средства и ремаркета, които са регистрирани **и са с табели с регистрационен номер, поставени на определените за това места**.

Това кореспондира с разпоредбата на чл. 175, ал. 3 от ЗДвП, като *се наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 6 до 12 месеца и с глоба от 200 до 500 лв. водач, който управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред или е регистрирано, но е без табели с регистрационен номер*.

Грамматическото и хронологично тълкуване на нормата на чл. 175, ал. 3 (въведена още през 2002г.¹ , т.е. значително преди въвеждането на електронната възможност за проверка на валидността на застраховка ГО, респективно – нормата на чл. 143, ал. 10 (Нова - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) показва, **че водещо за законодателя в тази хипотеза е било наличието на регистрационни табели, в това число и първоначалната регистрация на МПС**, за да получи такива. Респективно – мерките по прекратяване на регистрацията са се реализирали чрез сваляне на

¹ Редакция към ДВ, бр. 43 от 26.04.2002 г.:

Чл. 175. (1) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2002 г.) Наказва се с лишаване от право да управлява моторно превозно средство за срок от 1 до 6 месеца и с глоба от 50 до 200 лв. водач, който:

1. управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред или което е регистрирано, но е без табели с регистрационен номер или табелите с регистрационния номер не са поставени на определените за това места;

регистрационните табели, което не оставя никакво съмнение в това, че регистрацията на това МПС е била прекратена и не се е налагало и отделно уведомяване на собственика.

По-нататък, съгласно чл. 143, ал. 10 от ЗДвП, *служебно се прекратява регистрацията на пътни превозни средства, за които е получено уведомление от Гаранционния фонд по чл. 574, ал. 11 от Кодекса за застраховането, и се уведомява собственикът* на пътното превозно средство. Служебно прекратена регистрация на пътно превозно средство се възстановява служебно при предоставени данни за сключена застраховка от Гаранционния фонд по реда на чл. 574, ал. 6 или по желание на собственика след представяне на валидна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилите.

Видно от това правило, законодателят предвижда задължителното уведомяване на собственика за служебно прекратената регистрация – очевидно, защото в случая регистрационните табели не се свалят от МПС-то.

На следващо място, независимо, че при прекратяване на регистрацията по реда на чл. 143, ал. 10 от ЗДвП не се издава заповед за прилагане на принудителна административна мярка, следва да се приеме, че при несъгласие с това прекратяване уведомленият собственик би могъл да оспори действието по служебното прекратяване по съдебен ред. Иначе казано, уведомяването може да има значение и на евентуалното влизане в сила на действието по прекратяване на регистрацията на моторното превозно средство.

Макар собствениците на моторни превозни средства да са длъжни преди управлението им да се убедят в наличието на всички обстоятелства, гарантиращи безопасността на участниците в движението и конкретно, че следва да знаят кога изтичат застраховките им и да ги подновяват навреме, това не обосновава вината им за извършване на нарушение по чл. 175, ал. 3 от ЗДвП. **В случай, че водачите биват санкционирани за управление на МПС без наличието на действащ договор за застраховка „Гражданска отговорност“, то те действително биха носили отговорност, но за нарушение по чл. 638 от Кодекса за застраховането.**

Тук следва да се отбележи и, че за проверката на валидността на полиците „Гражданска отговорност“ е създаден електронен регистър в реално време, т.е. водачите (дори и когато не са собственици на МПС), могат да проверят дали е налице валидна такава застраховка и съответно да съобразят и поведението си²!

Поради това, неоснователно е поставянето на знак за равенство между обстоятелството, че деецът е бил длъжен да знае, че при липса на сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, регистрацията на моторното превозно средство се прекратява и обстоятелството, че е налице такава прекратяване. Още повече, че е налице известно технологично забавяне между момента на сключване на

² На ел. адрес: <http://eisoukr.guaranteefund.org/>

застрахователната полица и технологичното време за възстановяване на регистрацията в регистъра, при сключена нова застраховка, които не се случват едновременно.

Знанието на закона относно последиците от несклучването на задължителната застраховка не е равносилно на знание за настъпването на противоправните последици, като се има предвид, че същите не настъпват автоматично по силата на закона, а прекратяването на регистрацията се извършва от компетентния орган на основание на разпоредбата на чл. 143, ал. 10 от ЗДвП и след изрично уведомяване.

Именно поради факта, че собственикът на автомобила обективно няма как да знае кога и дали изобщо ще бъде уведомен, респ. кога е била прекратена регистрацията на автомобила (няма и възможност за проверка в електронен регистър за това, както е при застраховките „Гражданска отговорност“), законодателят е предвидил собственикът на автомобила да бъде уведомен за извършеното прекратяване на регистрацията, от който момент той съзнава, че при управление на превозното средство с прекратена регистрация би осъществил състав на административно нарушение.

Респективно, липсата на надлежни доказателства за уведомяването на собственика на автомобила, прави невъзможно да се обоснове извод, че същият е знаел за този факт. Съобразно нормата на чл. 11 от ЗАНН, по въпросите на вината, вменяемостта, обстоятелствата, изключващи отговорността, формите на съучастие, приготвянето и опита се прилагат разпоредбите на общата част на НК, доколкото в ЗАНН не се предвижда друго. Съгласно цитираната препращаща норма, приложима се явява нормата на чл. 14 ал. 2 вр. ал. 1 от НК, според която, незнанието на фактическите обстоятелства, които принадлежат към състава на престъплението, изключва непредпазливостта относно това престъпление, когато самото незнание на фактическите обстоятелства не се дължи на непредпазливост.

Ето защо, Висшия адвокатски съвет счита, че не следва да се наказва с предвидената в чл. 175, ал. 3 от Закона за движението по пътищата санкция водач, който управлява моторно превозно средство, чиято регистрация е служебно прекратена по реда на чл. 143, ал. 10 от Закона за движението по пътищата, без за това да е надлежно уведомен собственикът на моторното превозно средство. В допълнение на гореизложените аргументи следва да се отбележи и, че подобно черпене на права от страна на администрацията и то, когато е действала недобросъвестно (не е уведомила съответния собственик въпреки изискването на закона), противоречи на основни принципи на правото.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:.....

АДВ. Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ